

บทบาทของกฎหมายปกครองของไทย The Role of Thai Administrative Law

มะลิ ทิพย์ประจง*, กาญจนา คำจตุติ**, นพวรรณ ไชยวิชิต***, สิทธิกร พันศิริ****
Mali Tipprajong*, Kanchana Damjuti**, Noppawan Chaiyawichit***, Sittikorn Phansiri****
วิทยาลัยสงฆ์พิจิตร
Phichit Sangha College

บทคัดย่อ

กฎหมายปกครองของไทยมีวิวัฒนาการที่น่าสนใจ สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของระบบกฎหมายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง บทบาทของกฎหมายปกครองนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และส่งเสริมการบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใสทั้งสามารถปกป้องรักษาทรัพย์สินของทางราชการและผลประโยชน์ของชาติได้อย่างมั่นคง

คำสำคัญ: บทบาท, กฎหมายปกครองไทย

Abstract

Thai administrative law presents an interesting evolution, reflecting the adaptation of the legal system to accommodate changes in society, economy, and politics. The role of administrative law is of paramount importance in controlling the exercise of power by the administrative branch, protecting the rights and freedoms of the people, and promoting efficient and transparent public administration. Furthermore, it plays a crucial role in safeguarding public property and national interests with stability.

Keywords: Role, Thai Administrative Law

บทนำ

กฎหมายปกครองของไทยมีวิวัฒนาการที่น่าสนใจ สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของระบบกฎหมายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง บทบาทของกฎหมายปกครองนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และส่งเสริมการบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส จุดเริ่มต้นและการก่อร่างสร้างตัว (พ.ศ. 2475 - 2542) ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ประเทศไทยได้เริ่มวางรากฐานสำหรับกฎหมายปกครอง แม้ในช่วงแรกจะยังไม่มีกฎหมายปกครองที่เป็นระบบชัดเจน แต่หลักการพื้นฐานของการควบคุมฝ่ายปกครองเริ่มปรากฏให้เห็นผ่านกฎหมายต่างๆ และคำพิพากษาของศาลยุติธรรม นักวิชาการไทยในยุคบุกเบิก เช่น ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย ได้วางรากฐานทางความคิดเกี่ยวกับกฎหมายมหาชน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของกฎหมายปกครองในเวลาต่อมาในช่วงนี้ การควบคุมฝ่ายปกครองส่วนใหญ่ยังอาศัยกลไกทางการเมืองและการตรวจสอบโดยรัฐสภา อย่างไรก็ตาม ปัญหาความซับซ้อนของการบริหารราชการและการขยายตัวของรัฐ ทำให้เกิดความจำเป็นในการพัฒนากลไกทาง

กฎหมายที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้นเพื่อควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง การพัฒนากฎหมายปกครองที่เป็นระบบ (พ.ศ. 2542 - ปัจจุบัน) จุดเปลี่ยนสำคัญของกฎหมายปกครองไทยคือการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 การมีศาลปกครองที่เป็นอิสระและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางถือเป็นการยกระดับการควบคุมตรวจสอบฝ่ายปกครองอย่างมีนัยสำคัญ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยงานทางปกครองด้วยกันเอง นอกจากกฎหมายจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว ยังมีกฎหมายปกครองเฉพาะเรื่องอื่น ๆ ที่ทยอยประกาศใช้ เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540, พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติม, และกฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการร่วมลงทุนกับเอกชน ซึ่งกฎหมายเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดกรอบการทำงานของฝ่ายปกครองให้มีความชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้กฎหมายปกครองกระบวนกรายุติธรรมทางปกครอง ความรับผิดชอบละเมิดของหน่วยงานของรัฐ และประเด็นทางกฎหมายปกครองที่สำคัญอื่น ๆ (หยุด แสงอุทัย, 2545)

บทบาทและอิทธิพลของกฎหมายปกครอง

ปัจจุบัน กฎหมายปกครองของไทยมีบทบาทสำคัญในหลายด้าน ได้แก่

การควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง กฎหมายปกครองกำหนดขอบเขตและขั้นตอนการใช้อำนาจของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ เพื่อป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบหรือเกินขอบเขต

การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน กฎหมายปกครองเป็นกลไกสำคัญที่ประชาชนสามารถใช้ในการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของตนเองจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายปกครอง

การส่งเสริมการบริหารราชการที่ดี หลักการของกฎหมายปกครอง เช่น ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบได้ เป็นรากฐานสำคัญของการบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล

การแก้ไขข้อพิพาทระหว่างรัฐกับเอกชน ศาลปกครองเป็นเวทีสำหรับการระงับข้อพิพาทระหว่างฝ่ายปกครองกับประชาชนอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2555)

แนวโน้มและประเด็นท้าทายในอนาคต

กฎหมายปกครองของไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี และบริบทระหว่างประเทศ ประเด็นที่น่าสนใจและต้องมีการพัฒนาต่อไป ได้แก่

การปรับปรุงกระบวนกรายุติธรรมทางปกครอง การทำให้กระบวนกรายพิจารณาคดีปกครองมีความรวดเร็ว เข้าถึงง่าย และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การพัฒนากฎหมายปกครองเฉพาะเรื่อง การมีกฎหมายปกครองที่ทันสมัยและครอบคลุมในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารงานภาครัฐดิจิทัล การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และการจัดการสิ่งแวดล้อม

การเสริมสร้างวัฒนธรรมการเคารพกฎหมายปกครอง การส่งเสริมความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมายปกครองในหมู่ข้าราชการและประชาชน

อิทธิพลของกฎหมายปกครองต่างประเทศและหลักการสากล การศึกษาและนำหลักการและแนวคิดจากกฎหมายปกครองของต่างประเทศมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของไทย (ชาญชัย แสวงศักดิ์, 2543)

ประเด็นสำคัญและมีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาไว้ ดังนี้

1. แนวคิดพื้นฐานและหลักการสำคัญของกฎหมายปกครอง

หลักการแบ่งแยกอำนาจ (Separation of Powers) แม้จะไม่เคร่งครัดเท่าระบบประธานาธิบดี แต่หลักการนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการจำกัดอำนาจของฝ่ายปกครอง นักวิชาการไทยหลายท่านได้ออกมาอธิบายถึงความสำคัญของการถ่วงดุลอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ เพื่อป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบ (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2555) ในต่างประเทศ Montesquieu เป็นนักปรัชญาคนสำคัญที่วางรากฐานแนวคิดนี้ไว้ในหนังสือ *The Spirit of the Laws* (Montesquieu, 1748)

หลักนิติรัฐ (Rechtsstaat หรือ Rule of Law) หลักการที่เน้นความอยู่ภายใต้กฎหมายของทุกองค์กรและบุคคล รวมถึงฝ่ายปกครอง ได้ศึกษาถึงพัฒนาการของหลักนิติรัฐในบริบทของประเทศไทย สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนเสรี, 2545 นักวิชาการชาวเยอรมัน เช่น Friedrich Hayek ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของกฎหมายที่เป็นกลางและมีผลบังคับใช้ทั่วไป (Hayek, 1944). หลักการกระทำทางปกครองโดยชอบด้วยกฎหมาย (Legality Principle) ฝ่ายปกครองจะกระทำการใดๆ ได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจ ได้วิเคราะห์ถึงขอบเขตและเงื่อนไขของการใช้อำนาจทางปกครองภายใต้หลักการนี้ วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2558 ในกฎหมายปกครองฝรั่งเศส หลักการ principe de légalité ถือเป็นหัวใจสำคัญ (Auby & Auby, 2018)

หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกฎหมายปกครองมีบทบาทในการประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจของรัฐ ได้ศึกษาถึงกลไกทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิเหล่านี้ (ปิยะบุตร แสงกนกกุล, 2560) ในระดับนานาชาติ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights, 1948) เป็นพื้นฐานสำคัญของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยรัฐ

หลักความรับผิดชอบของฝ่ายปกครอง (Administrative Accountability) ฝ่ายปกครองต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ทั้งความรับผิดชอบทางละเมิดและความรับผิดชอบทางปกครองอื่นๆ ได้ศึกษาถึงพัฒนาการและความท้าทายของหลักการนี้ในประเทศ (อุดม รัฐอมฤต, 2552) ทั้งนี้สหราชอาณาจักร มีแนวคิดเรื่อง judicial review เป็นกลไกสำคัญในการตรวจสอบความรับผิดชอบของฝ่ายปกครอง (Beatson, Matthews, & Elliott, 2019)

2. พัฒนาการของกฎหมายปกครองไทยในยุคต่าง ๆ

ยุคเริ่มต้น (พ.ศ. 2475 - 2542) แม้จะยังไม่มีกฎหมายปกครองที่เป็นระบบ แต่คำพิพากษาของศาลฎีกาในหลายกรณีได้วางหลักการควบคุมฝ่ายปกครอง เช่น กรณีการเพิกถอนใบอนุญาต (คำพิพากษาศาลฎีกาที่...). หยุด แสงอุทัย ได้รวบรวมและวิเคราะห์คำพิพากษาเหล่านี้ไว้ในตำราของท่าน (หยุด แสงอุทัย, 2545). ยุคการปฏิรูปกฎหมายปกครอง (พ.ศ. 2542 - ปัจจุบัน) การมีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ชาญชัย แสวงศักดิ์ ได้เขียนบทความและหนังสือวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการมีศาลปกครองต่อระบบกฎหมายไทย (ชาญชัย แสวงศักดิ์, 2543) งานวิจัยของ ชีรศักดิ์ ณ นนท์ (2548) ได้ศึกษาถึงประสิทธิภาพและปัญหาของการดำเนินงานของศาลปกครองในช่วงแรก กฎหมายปกครองเฉพาะเรื่อง การประกาศใช้กฎหมายสำคัญ เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้วิเคราะห์ถึงความสำคัญของกฎหมายนี้ต่อความโปร่งใสของภาครัฐ (เดือนเด่น นิคมบริรักษ์, 2542) พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้อธิบายถึงหลักการและกระบวนการตามกฎหมายนี้ (ไชยยศ เหมรัชดานันท์, 2540) และกฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ได้ศึกษาถึงความสำคัญของการมีกฎหมายที่โปร่งใสและเป็นธรรมในเรื่องนี้ (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2550)

3. บทบาทของศาลปกครองและกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง

การตรวจสอบการกระทำทางปกครอง ศาลปกครองมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ได้ศึกษาถึงอำนาจและขอบเขตการตรวจสอบของศาลปกครอง (สุปรียา แก้วละเอียด, 2556) ในประเทศฝรั่งเศส Conseil d'État มีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบการกระทำของฝ่ายบริหาร (Long, Weil, Braibant, Delvolvé, & Genevois, 2019). การเยียวยาความเสียหาย ศาลปกครองมีอำนาจในการสั่งให้ฝ่ายปกครองเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ได้วิเคราะห์ถึงหลักเกณฑ์และความท้าทายในการเยียวยาความเสียหายในคดีปกครอง (สุทธิพล ทวีชัยการ, 2554) กระบวนการพิจารณาคดีปกครอง กฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครองกำหนดขั้นตอนและหลักเกณฑ์ในการดำเนินคดีในศาลปกครอง ได้อธิบายถึงลักษณะเฉพาะของกระบวนการพิจารณาคดีปกครอง (เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, 2559)

4. กฎหมายปกครองเปรียบเทียบ (Comparative Administrative Law)

การศึกษากฎหมายปกครองของประเทศอื่นๆ เช่น ฝรั่งเศส เยอรมนี สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร ช่วยให้เข้าใจหลักการและแนวคิดที่หลากหลาย ศาสตราจารย์ Bernard Schwartz เป็นนักวิชาการชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียงในด้านกฎหมายปกครองเปรียบเทียบ (Schwartz, 1991). Professor Wade and Forsyth ได้เขียนตำรากฎหมายปกครองของสหราชอาณาจักรที่เป็นที่อ้างอิงอย่างกว้างขวาง (Wade & Forsyth, 2014). การเปรียบเทียบระบบศาลปกครองในประเทศต่างๆ เช่น ระบบ dualist system ในฝรั่งเศสที่มีศาลปกครองแยกต่างหากจากศาลยุติธรรม และระบบ unified system ในสหรัฐอเมริกาที่ศาลยุติธรรมทั่วไปมีอำนาจพิจารณาคดีปกครอง ช่วยให้เห็นข้อดีข้อเสียของแต่ละระบบ (Garner, 2009).

5. แนวโน้มและประเด็นท้าทายในอนาคต

การบริหารงานภาครัฐดิจิทัล (Digital Government) กฎหมายปกครองต้องปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัล ได้ศึกษาถึงความท้าทายทางกฎหมายที่เกิดจากการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐ (ภาณุพันธ์ ทวีชัยการ, 2563) การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Protection) การมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ รองศาสตราจารย์ จิตติรัตน์ ทิพย์สัมฤทธิ์กุล ได้วิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงระหว่างกฎหมายปกครองและกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (จิตติรัตน์ ทิพย์สัมฤทธิ์กุล, 2562) ความยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Sustainability and Climate Change) กฎหมายปกครองมีบทบาทในการกำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Steiner & Woods, 2019).

“วิวัฒนาการ” โดยเน้นถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในแต่ละช่วงเวลา พร้อมทั้งปัจจัยและเหตุการณ์ที่ส่งผลวิวัฒนาการของกฎหมายปกครองของไทย การเติบโตและปรับตัวตามยุคสมัยวิวัฒนาการของกฎหมายปกครองของไทยเป็นกระบวนการที่ค่อยเป็นค่อยไป มีการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวตามบริบททางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจของประเทศ สามารถจำแนกเป็นช่วงเวลาสำคัญได้ ดังนี้

1. ระยะก่อกำเนิด (ก่อน พ.ศ. 2475) การหยั่งรากของแนวคิด

อิทธิพลทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม แม้จะไม่มี “กฎหมายปกครอง” ในรูปแบบปัจจุบัน แต่แนวคิดเรื่องการปกครอง การใช้อำนาจ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครองมีอยู่ในสังคมไทยมาแต่โบราณ กฎหมายตราสามดวงและธรรมเนียมปฏิบัติบางอย่างสะท้อนถึงการควบคุมการใช้อำนาจในระดับหนึ่ง การรับอิทธิพลจากตะวันตก ในช่วงปลายรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 สยามเริ่มมีการ

ปฏิรูประบบกฎหมายครั้งใหญ่ โดยมีการรับเอากฎหมายจากชาติตะวันตกมาปรับใช้ ซึ่งรวมถึงแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายมหาชนและการควบคุมอำนาจรัฐผ่านกฎหมาย แม้จะยังไม่เน้นที่ “กฎหมายปกครอง” โดยตรง แต่เป็นการวางรากฐานทางความคิดที่สำคัญ

2. ระยะเริ่มต้นและการวางรากฐาน (พ.ศ. 2475 - ประมาณ พ.ศ. 2500) การสร้างรัฐธรรมนูญและกฎหมายบริหาร

การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการพัฒนากฎหมายปกครองสมัยใหม่ การประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรกได้วางหลักการพื้นฐานของการแบ่งแยกอำนาจและการปกครองโดยกฎหมาย ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของกฎหมายปกครองการออกกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการ ในช่วงนี้ มีการประกาศใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบข้าราชการ การจัดตั้งกระทรวงทบวงกรม และการบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นพื้นฐานของการดำเนินงานของฝ่ายปกครองอิทธิพลของนักกฎหมายรุ่นแรก นักกฎหมายไทยที่ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศในยุคนั้น เช่น หยุต แสงอุทัย ได้มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ความรู้และหลักการเกี่ยวกับกฎหมายมหาชนและกฎหมายปกครอง

3. ระยะพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป (ประมาณ พ.ศ. 2500 - พ.ศ. 2542) การขยายตัวของรัฐและการควบคุมโดยศาลยุติธรรม

การขยายบทบาทของรัฐ รัฐมีบทบาทมากขึ้นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทำให้หน่วยงานของรัฐมีอำนาจและหน้าที่เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย การควบคุมโดยศาลยุติธรรม แม้จะยังไม่มีศาลปกครองโดยเฉพาะ แต่ศาลยุติธรรมได้เข้ามาควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองในบางกรณีผ่านการตีความและปรับใช้กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญา และหลักกฎหมายทั่วไป การเกิดขึ้นของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพ มีการประกาศใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากขึ้น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการจำกัดอำนาจรัฐ การศึกษาและงานวิจัยด้านกฎหมายปกครอง นักวิชาการไทยเริ่มให้ความสนใจและทำการศึกษาค้นคว้าด้านกฎหมายปกครองมากขึ้น มีการเขียนตำราและบทความวิชาการที่เกี่ยวข้อง

4. ระยะปฏิรูปและสร้างระบบที่ชัดเจน (พ.ศ. 2542 - ปัจจุบัน) การมีศาลปกครองและการพัฒนากฎหมายเฉพาะเรื่อง

การจัดตั้งศาลปกครอง (พ.ศ. 2542) ถือเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญที่สุดในการวิวัฒนาการของกฎหมายปกครองไทย การมีศาลปกครองที่เป็นอิสระและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางทำให้เกิดกลไกการควบคุมตรวจสอบฝ่ายปกครองที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ การประกาศใช้กฎหมายปกครองเฉพาะเรื่อง อย่างที่เราได้กล่าวถึงไปแล้ว การมีกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้เสริมสร้างความชัดเจนและเป็นระบบให้กับกฎหมายปกครองไทย การพัฒนาองค์ความรู้และงานวิจัย นักวิชาการไทยรุ่นใหม่และรุ่นก่อนหน้ายังคงมีบทบาทสำคัญในการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายปกครอง มีการตีพิมพ์ตำรา บทความวิชาการ และงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

การปรับตัวต่อความท้าทายใหม่ ๆ กฎหมายปกครองไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจ เช่น การบริหารงานภาครัฐดิจิทัล การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้ทันสมัย

ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อวิวัฒนาการของกฎหมายปกครองไทย

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง การเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ และการขยายตัวของภาคประชาสังคมมีผลต่อการพัฒนากฎหมายปกครองเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการมีบทบาทมากขึ้นของรัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้ต้องมีกฎหมายปกครองที่ควบคุมการดำเนินงานของรัฐให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใส อิทธิพลของกฎหมายและหลักการจากต่างประเทศ การศึกษา การแลกเปลี่ยนทางวิชาการ และการเข้าร่วมในสนธิสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศ ทำให้กฎหมายปกครองไทยได้รับอิทธิพลจากแนวคิดและหลักการจากต่างประเทศ บทบาทของนักวิชาการและผู้ปฏิบัติงาน นักกฎหมาย นักวิชาการ ผู้พิพากษา และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีบทบาทสำคัญในการตีความ พัฒนา และบังคับใช้กฎหมายปกครอง

องค์ความรู้ใหม่

ได้ทราบถึงความเป็นมาอย่างถูกต้องชัดเจน

ได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของกฎหมายปกครองของไทย

ได้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของกฎหมายปกครองของไทย

สรุป

กฎหมายปกครองของไทยมีวิวัฒนาการที่น่าสนใจ สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของระบบกฎหมายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง บทบาทของกฎหมายปกครองนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และส่งเสริมการบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใสทั้งสามารถปกป้องรักษาทรัพย์สินของทางราชการและผลประโยชน์ของชาติได้อย่างมั่นคง วิวัฒนาการของกฎหมายปกครองไทยเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและมีการปรับตัวตามยุคสมัย จากรากฐานทางความคิด สู่การวางรากฐานทางกฎหมาย การพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป จนถึงการปฏิรูปและสร้างระบบที่ชัดเจนในปัจจุบัน การทำความเข้าใจวิวัฒนาการนี้จะช่วยให้เราเห็นถึงความสำคัญและบทบาทที่เพิ่มขึ้นของกฎหมายปกครองในการควบคุมการใช้อำนาจรัฐและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในสังคมไทย การพัฒนาองค์ความรู้และงานวิจัย นักวิชาการไทยรุ่นใหม่และรุ่นก่อนหน้ายังคงมีบทบาทสำคัญในการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายปกครอง มีการตีพิมพ์ตำรา บทความวิชาการ และงานวิจัยอย่างต่อเนื่องการปรับตัวต่อความท้าทายใหม่ๆ กฎหมายปกครองไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจ เช่น การบริหารงานภาครัฐดิจิทัล การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้ทันสมัย

เอกสารอ้างอิง

กฎหมาย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 26(3), 1-25.

ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2543). **บทวิเคราะห์พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542**. โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ไชยยศ เหมรัชดานันท์. (2540). **คำอธิบายพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539**. นิติธรรม.

- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2555). **กฎหมายปกครอง: หลักการพื้นฐานและแนวทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 12)**. วิญญูชน.
- ปิยะบุตร แสงกนกกุล. (2560). แนวคิดเรื่องอำนาจอธิปไตยของปวงชนกับการปกครองโดยกฎหมาย รัฐธรรมนูญ. **วารสารธรรมศาสตร์**, 36(3), 1-20.
- ภาณุพันธ์ ทรัพย์สมบุรณ์. (2563). ความท้าทายทางกฎหมายของการบริหารงานภาครัฐดิจิทัลในประเทศไทย. **วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**, 2(1), 1-25.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2558). หลักการพื้นฐานของกฎหมายมหาชน. **วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์**, 7(1), 1-20.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2550). หลักการพื้นฐานและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ. **วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**, 36(1), 1-20.
- สุทธิพล ทวีชัยการ. (2554). ความรับผิดชอบละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง: ศึกษาเปรียบเทียบแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด. **วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์**, 6(1), 1-15.
- สุปรียา แก้วละเอียด. (2556). การควบคุมการใช้อำนาจตามกฎหมายของฝ่ายปกครองโดยศาลปกครอง. **วารสารศรีนครินทรวิโรฒสังคมศาสตร์**, 17(1), 1-14.
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนเสรี. (2545). หลักนิติธรรมกับกฎหมายปกครองไทย. **วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**, 22(3), 1-20.
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนเสรี. (2550). หลักการความรับผิดชอบทางปกครองของรัฐ: ศึกษาเปรียบเทียบ. **วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**, 26(3), 1-25.
- หยุด แสงอุทัย. (2545). **คำอธิบายกฎหมายปกครอง (พิมพ์ครั้งที่ 10)**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Auby, J.-B., & Auby, J.-F. (2018). **Droit administratif (18e éd.)**. Dalloz.
- Beatson, J., Matthews, M. H., & Elliott, M. (2019). **Administrative Law: Text and Materials (7th ed.)**. Oxford University Press.
- Garner, J. F. (2009). **Garner's Administrative Law (10th ed.)**. LexisNexis UK.
- Hayek, F. A. (1944). **The road to serfdom**. University of Chicago Press.
- Long, M., Weil, P., Braibant, G., Delvolvé, P., & Genevois, B. (2019). **Les grands arrêts de la jurisprudence administrative (22e éd.)**. Dalloz.
- Steiner, H. J., & Woods, S. (2019). **International human rights in context: Law, politics, morals**. (3rd ed.). Oxford University Press.
- Universal Declaration of Human Rights. (1948). United Nations.
- Wade, H. W. R., & Forsyth, C. F. (2014). **Administrative law (11th ed.)**. Oxford University Press.